

Nr 239.

Av herr **Bergström** i Bäckland, *om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om anordnande av vilohem företrädesvis för mödrar.*

Genom särskilt fattigvårdskonsulenternas verksamhet ha de mest sorgliga interiörer från lungtuberkulosens härjningar inom vårt land blivit kända.

Var och en, som läser dessa och för övrigt tager del av, huru menligt denna sjukdom inverkar på vår folkhälsa, skall förvisso erfara en känsla av den allra djupaste beklämning. För en sådan skall även uppstå en hel del frågor rörande sjukdomens bekämpande.

Mycket är ju gjort för att bereda de lungsjuka vård och även möjlighet till att återvinna hälsa. Men de förhoppningar, som man i allmänhet kan knyta till sanatorievården för de lungsjukas tillfrisknande, kunna mer än en gång slå fel. Om ock en del lungsjuka genom vistelsen å ett sanatorium kunna återvinna, som det kan synas, hälsan, så kan detta blott vara för tillfället. Mer än en gång kan det hända, att sådana efter att ha lämnat ett sanatorium kunna helt hastigt försämrans och även förr eller senare duka under för lungtuberkulosen. Man behöver emellertid icke övergiva den tanken, att sanatorievård kan ha en rätt stor betydelse, när det gäller lungsotens bekämpande, för att önska, det även andra vägar borde beträdas, när det är fråga om kampen mot denna för vår folkhälsa så farliga fiende.

Även på detta område torde det vara bättre att dämna i bäcken än i ån. Det går förvisso lättare att förebygga utbrytandet av en sjukdom än att bota en sjukdom, sedan densamma har utbrutit.

När jag tänker på dessa många gifta kvinnor bland småfolket, som drabbats av denna sjukdom, lungsoten, så ser jag huru dessa år efter år ha fått offra sig för hemmet, och då särskilt för barnen, där sådana finnas, utan att det har givits för dem någon verklig vila.

Det är sant, att männen inom de kroppsarbetande klasserna få i regel ha ett tyngre arbete än kvinnorna, men å andra sidan måste erkännas, att det arbete, som dessa kvinnor som gifta ha att utföra inom hemmet, är ofta mera prövande för hälsan än männens. Under deras inom hemmet jäktande arbete, ofta med nattvak och föga tillfälle att vistas i frisk luft, kan grunden läggas till ett förr eller senare utbrytande lungfel.

Det skulle kunna hända, att ett sådant skulle kunna förebyggas genom en verklig vila. Jag kommer ihåg, vad en läkare en gång lär ha sagt till en bondhustru, som rådfrågat sig hos honom, nämligen att hon var »trött» och behövde stillhet. Vilka invändningar hon än sökte göra, att hon kände det så och så, fick hon blott det svaret, att hon icke var behäftad med någon egentlig sjukdom, utan att hon blott var i behov av vila. När det är fråga om någon tids verklig vila för gifta mödrar, som äro i behov därutav, så träder bilden fram för mig av en ung blek arbetarehustru, som jag känner till. Med allt det myckna arbete, som hon har att utföra inom hemmet och icke minst genom att sköta flera små barn, skulle det icke förvåna mig, om hon skulle få sin hälsa bruten och t. o. m. falla offer för lungtuberkulosen.

Jag kan därför icke frigöra mig ifrån den tanken, att det skulle vara utav stor betydelse, om möjlighet skulle kunna beredas svaga och utarbetade mödrar att få å ett därtill avsett vilohem, där det även vore tillgång på läkarevård, erhålla någon tids vila. Därigenom skulle förvisso mången svårartad sjukdom kunna förebyggas. Utan att verka tyngande för dem, som å ett sådant hem skulle söka sin vila, skulle kunna lämnas en del anvisningar om t. ex. huru ett hem skall skötas på ett rätt sätt i hygieniskt avseende, som skulle kunna sedan bliva dessa mödrar till verklig nytta.

Mot tanken på sådana vilohem kunna nog, det skall villigt erkännas, göras vissa invändningar.

Det kan icke förnekas, att de skulle komma att kräva uppoffringar från det allmännas sida både genom deras uppförande såväl som genom deras underhåll.

Klart är också, att avgifter för dem, som skulle söka vila å ett sådant hem, måste sättas ej för höga för att ej verka betungande. Men huru sluka icke sanatorierna för lungsjuka oerhörda penningesummor, utan att så särdeles stora resultat genom desamma kunna vinnas.

Dessutom får man komma ihåg, att genom dessa vilohem skulle behovet av sanatorievård för lungsjuka förvisso bliva betydligt mindre.

Man skulle även kunna tänka sig, att mödrar, som i högsta grad

voro i behov av vila, icke voro villiga att lämna de sina för att söka sådan å ett vilohem.

De borde dock genom ett bestämt råd av en läkare taga sitt förnuft till fånga och följa detta.

När kanske föga hopp om ett tillfrisknande finns, får ändå en med lungsjukdom behäftad kvinna skilja sig från hemmet för att å ett sanatorium göra ett sista försök att återvinna den förlorade hälsan.

Med det ansvar, som påvilar landstingen i sjukvårdshänseende, är det ock en given sak, att sådana vilohem, som jag i denna motion föreslagit, böra även komma till stånd genom dessa, men däremot bör det, vill det synas mig, bliva en uppgift för statsmakterna att föra frågan om dessa vilohem därhän, att desamma bliva en verklighet.

Jag tager mig därför friheten att vördsamt föreslå,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t måtte låta verkställa en utredning om vilka åtgärder borde vidtagas från statmakternas sida för att få sådana vilohem till stånd, där verklig vila med även tillgänglig läkarevård kunde företrädesvis beredas mödrar, som särskilt äro i behov av sådan för sin hälsa och ej på annat lämpligt sätt kunna erhålla densamma, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill en sådan utredning skulle kunna föranleda.

Stockholm den 29 januari 1921.

P. Bergström
i Bäckland.
